

Making Sense of the Ten Plagues

1) Shemot Rabbah 18:5

כשבקש הקדוש ברוך הוא להביא המכות על המצרים, מכת בכורות אמר להביא תחלה שנאמר (שמות ד, כג) הנה אנכי הורג את בנך בכורך התחיל אומר (שם ה, ב) מי ה' אשר אשמע בקולו אמר הקדוש ברוך הוא אם אביא עליו מכת בכורות תחלה משלחן. אלא מביא אני עליו מכות אחרות (תחלה) ובעקב זאת אני מביא את כולן שנאמר וה' הכה כל בכור.

When God decided to bring the plagues upon the Egyptians, He initially wanted to begin with the plague of the firstborn... The Holy One blessed be He said, If I bring the plague of the firstborn first, [Pharaoh] will send them out [immediately]. Therefore, I will first bring other plagues upon him...

2) Exodus Rabbah 15:10

וכי לא היה הקדוש ברוך הוא יכול להציל ישראל מיד מצרים במכה ראשונה?

Could God not have rescued Israel from Egypt with the first plague?...

3) Abravanel Shemot 7

ואמנם סדר ההשגחה האלהית שראינו במכות מצרים הוא שבאו מדה על המצריים כפי מה שעשו לישראל מהרעות והצרות שהיו עשרה מינים מהרעות. האחת מיתת בניהם במי היאור כמו שאמר (שמות א' כ"ב) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכאלו היה יאור מצרים מלא דם בניהם. וכנגד הרעה הזאת באה מכת היאור בדם והדגה אשר ביאור מתה לרמוז שדם יחשב ליאור ההוא דם שפך וכמו שהילדים היו מתים בתוכו כך הדגה אשר ביאור מתה. המכה הב' היתה הצפרדעים כנגד צעקת בנות ישראל ודמעתן על לחיין על הריגת בניהן ביאור בהספדן על שהיה היאור מכלה את פרי בטניהן וכנגד זה באו הצפרדעים שהם הצועקים לדעת המפרשים כצעקת ויללת בנות ישראל ויצאו מן היאור כי משם יצאה צעקה ויללה. המכה שלישית היו הכנים בעפר הארץ לפי שהמצריים מררו את חיי בני ישראל בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה ובעבור שנתנו עמלם ועוניי' בעפר האדמה צוה השם להכות את עפר הארץ שהוא היה עמל וכעס לישראל ולזה נהפך לכנים שהיו למצרים כצנינים בצדם. המכה הד' הערוב שהיה נכנס בבתי המצריים ונושך וטורף וחומס את בניהם והיה זה לפי שכל אחד מהמצריים היה משעבד לישראל כרצונו ונכנס בבתי ולוקח בניהם ובנותיהם לעבודתו כמו שכתב הרמב"ן וכנגד הרעה הזאת בא הערוב אל בתיהם ועושה כרצונו כאשר היו עושים המצריים בבתי בני ישראל. המכה ה' היתה הדבר אשר בא במקנה והיה זה לפי שהמצריים היו גוזלים בקרם וצאנם ומקניהם של ישראל ואין אומר השב גם כי מפני טורח עבודתם עניים ולחצם לא יוכלו בני ישראל לרעות את מקניהם ולכן בתגמול זה מתו מקנה המצריים בדבר וממקנה בני ישראל לא מת אחד. המכה הו' השחין והיה זה לפי שהמצריים היו מחרפים ומגדפים את בני ישראל סורו טמא קראו למו וכמו שאמר (בראשית מ"ג ל"א) כי לא יוכלון המצרים לאכול את העברים לחם לכן היה עונשם שהיו כלם מוכי שחין וטמא טמא יקרא כל אחד מהם גם כי הם בעבודתם היו מטרידים ומונעים את ישראל מלהזדווג לנשיהם ולכך נענשו שיהיו מוכי שחין שהאשה נפרשת מבעלה כשהוא כן והיו להם אבעבועות המצורעים. המכה הז' היתה הברד לפי שהיו המצריים מכים את ישראל באבן או באגרוף והיו נותנים עליהם בקולם קול ענות בחרופים וגדופים לכן הביא עליהם הברד אבנים מן השמים קולות וברקים מבהלים ומצערים אותם להומם ולאבדם.

I welcome all questions and comments: yaelziegler@gmail.com

המכה הח' היא הארבה לפי שישראל כל אחד מהם עובדי אדמה למצוא אוכל לנפשם והמצריים היו גוזלים תבואותיהם אשר בשדה לכן הביא עליהם הארבה שאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ. המכה הט' היה החשך לפי שבהיות ישראל בגלות מצרים היו בחשך אפלה כי הגלות נמשל לחשך כמו שאמר (איכה ג' ו') במחשכים הושיבני כמתי עולם ובהפך הגאולה שנקראת אור כמו שאמר (ישעי' ט') העם ההולכים בחשך ראו אור גדול ולתגמול הגלות שעשו להם נידונו הם בחשך (שמות י' כ"ג) ולכל בני ישראל היה אור במושבותם. המכה הי' היתה מכת בכורות לפי שישראל נקראו בני אל חי ואמר בני בכורי ישראל ולפי שהמצריים הרעו להם בכלל באה מכת בכוריהם שהיא כוללת בערך הרעה הכוללת שעשו להם בשעבודם. הרי לך סדר השגח"י במכות האלה ע"פ הרעות שהרעו לישראל מדה כנגד מדה.

4) Devarim 26:8

וַיִּצְאָנוּ ה' מִמִּצְרָיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה וּבְמַטְרָא גָדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתֵּיִם:

Pesikta Zutrata Devarim (כי תבוא) 46a

ביד חזקה שתיים. ובזרוע נטויה שתיים. ובמטרא גדול שתיים. ובאותות שתיים ובמופתים שתיים אלו עשר המכות שהביא הקב"ה על המצרים במצרים.

With a mighty hand: Two [plagues]. With an outstretched arm: Two [plagues]. With awesome power: Two [plagues]. With signs: Two [plagues]. And with wonders: Two [plagues]. These are the ten plagues that God brought on Egypt.

5) Rabbeinu Behaya Shemot 11:1

דם צפרדע מן המים ... כנים ערוב מן העפר וכיון שחזק לבו ולא אבה לשלחם הביא עליו מן השמים מכות בגופם מיסוד האויר דבר בגופי הבהמות ומיסוד האש שחין בגופי האדם. ומיסוד האויר עוד ברד וארבה בצמחי האדמה. ועדיין לא שמעו על זאת והביא עליהם מכות מן האויר והוא החשך ואבוד נשמת רוח חיים אשר באפי הבכורות.

Blood and frogs are from the water... Lice and arov are from the dust...

And because he hardened his heart and did not want to release them, [God] brought from the heavens plagues on their body... **pestilence** on the bodies of the animals and... **boils** on the bodies of the people. And from the air, he also brought **hail** and **locusts** upon the produce of the ground. And they still did not listen after this and so He brought upon them plagues from the air, namely **darkness** and loss of life from the **firstborn**.

דם	Blood	שחין	Boils
צפרדע	Frogs	ברד	Hail
כנים	Lice	ארבה	Locusts
ערוב	Mixture	חושך	Darkness
דבר	Pestilence	בכורות	Firstborn

6) Shemot 9:13-16

(יג) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲשִׁיבֵם בְּבִקְרָה וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פָרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שִׁלַּח אֶת עַמִּי וְיַעֲבֹדֵנִי: (יד) כִּי בַפְעַם הַזֹּאת אָנִי שֹׁלַח אֶת כָּל מַגִּפְתֵי אֵל לְבָרְךָ וּבְעַבְדֶיךָ וּבְעַמֶיךָ

I welcome all questions and comments: yaelziegler@gmail.com

בַּעֲבוּר יַדְעֵ כִּי אֵין כְּמוֹנֵי בְּכַל הָאָרֶץ: (טו) כִּי עֲתָה שְׁלַחְתִּי אֶת יָדִי וְאָךְ אוֹתָךְ וְאֶת עַמְּךָ בַּדָּבָר וְתִכָּחַד מִן הָאָרֶץ: (טז) וְאוֹלָם בַּעֲבוּר זֹאת הָעֲמֻדָתִיךָ בַּעֲבוּר הָרְאוּתָךְ אֶת כַּחֲוֵי וְלִמְעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכַל הָאָרֶץ:

...For now, I could have stretched forth My hand and stricken you and your people with pestilence, and you would have been erased from the earth. Nevertheless I have spared you for this purpose: in order to show you My power, and in order that you should spread My name throughout the world.

7) Rashbam Shemot 7:26

(כו) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה - שני פעמים היה משה מתרה את פרעה בשני מכות ובשלישי לא היה מתרה. וכן כל הסדר בכל שלש מכות אינו מתרה. בדם ובצפרדעים התרה, בכנים לא התרה. בערוב ובדבר התרה, בשחין לא התרה. בברד ובארבה התרה, בחשך לא התרה:

8) Plagues of Darkness:

שמות פרק י: (טו) וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאָרֶץ וַתְּחֹשֶׁךְ הָאָרֶץ
שמות פרק י: (כב) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אֲפֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים:
שמות פרק יב: (כט) וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וְהָ הִפָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

9) Sifrei Devarim 26:

רבי יהודה היה נותן בהם סימנין דצ"ך עד"ש באח"ב.

10) Rashbam Shemot 7:26

(כו) ויאמר י"י אל משה בא אל פרעה - שני פעמים היה משה מתרה את פרעה בשני מכות ובשלישי לא היה מתרה. וכן כל הסדר בכל שלש מכות אינו מתרה. בדם ובצפרדעים התרה, בכנים לא התרה. בערוב ובדבר התרה, בשחין לא התרה. בברד ובארבה התרה, [בחשך לא התרה]:

Twice Moses warned Pharaoh – during the first two plagues – but with the third, he did not warn. And so is the order of all the plagues, during the third plague, he did not warn. With blood and frogs he warned, with lice he did not. With *arov* and pestilence he warned, with boils he did not. With hail and locusts he warned, with darkness he did not.

11) Rabbeinu Bahaya Shemot 10:1

וע"כ נראה לי לפרש כי משה היה מודיעו המכה והיה עושה לו התראה פעם אחת על היאור ופעם שנית בהיכלו... וטעם הדבר שהיו כל ההתראות כסדור הזה: התראה אחת על היאור והתראה אחרת בהיכלו להורות על ענשו וגאותו וגאוונו כי היה מתגאה על היאור כענין שכתוב (יחזקאל כט) לי יאורי ואני עשיתיני, והיה מתגאה בהיכלו והוא שכתוב ויבא אל ביתו...

Moshe would inform [Pharaoh] of the plague and he would warn him once on the Nile and a second time in his palace... and the reason is ... that he was proud of his Nile and... he was proud of his palace...

12) **Daat Zekanim 7:25:**

שלשתן משמשין בערבוביא עם האחרים.

מ	נ	כ	כנם
נ	ח	ש	שחן
כ	ש	ח	חשך
כנם	שחן	חשך	

13) **The Third Plague**

שמות פרק ח: וַיְהִי הַכֹּנֶם בְּאֲדָם וּבִבְהֵמָה

שמות פרק ט: וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעְבֵּעַת פֶּרֶחַ בְּאֲדָם וּבִבְהֵמָה:

שמות פרק י: וַיִּמַּשׁ חֲשָׁךְ:

שמות פרק י: לֹא רָאוּ אִישׁ אֶת אָחִיו וְלֹא קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֶשֶׁת יָמִים

14) **Pirkei Avot 3:1**

דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת? מטפה סרוחה. ולאן אתה הולך? למקום עפר, רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

Know from where you came and to where you are going and before whom you will give a final reckoning. From where did you come? From a fetid drop. And to where are you going? To a place of dust, worms, and maggots. And before whom will you give a final reckoning? Before ... the Holy One, blessed be He.

15) **Avot DeRabbi Nathan (Nusscha A) 19**

מאין הוא? ממקום חושך. ולאן הולך? למקום חושך ואפילה. ומה עתיד להיות? עפר רימה ותולעה... רבי שמעון אומר בא ממקום חשך וחוזר למקום חשך. בא מטיפה סרוחה ממקום שאין העין יכולה לראות. ומה עתיד להיות? עפר רימה ותולעה, שנאמר אף כי אנוש רימה וכן אדם תולעה (איוב כ"ה ו'). רבי אליעזר בן יעקב אומר רימה בחייו וכן אדם תולעה במותו. איזה רימה בחייו זה כינים.

From where did you come? From a place of darkness. And to where are you going? To a place of darkness and gloom. And what will be in the future? Dust, worms, and maggots... What are worms for the living? Lice.

16) **Bereishit Rabba 20:5**

על גחונך תלך... בא נחש ללמד על מפלתה של מצרים ונמצא למד ממנה שנאמר (ירמיה מו) קולה כנחש ילך.

... The snake comes to teach about the downfall of Egypt...

17) **Yalkut Shimoni VeEtchanan 831**

רבי פנחס אומר כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה זכו להיות כמלאכי השרת ולא שלט בהם כל מין כינים, ובמותם לא שלטה בהם רמה, אשריהם בעולם הזה ולעולם הבא ועליהם הכתוב אומר אשרי העם שככה לו.